

Utdanningsplan for leger i spesialisering i gastrokirurgi ved Sørlandet sykehus HF

Sørlandet sykehus HF tilbyr spesialisering i gastrokirurgi ved Kristiansand sykehus og Arendal sykehus. Begge sykehusene har lang erfaring med utdanning av gastrokirurger. Denne utdanningsplanen omhandler utdanningsvirksomheten og om hvordan de kirurgiske avdelingene i virksomheten er organisert, samt hvordan utdanning i gastrokirurgi gjennomføres ved Sørlandet sykehus HF. Planen er generell for gastrokirurgiske LIS ved både Arendal og Kristiansand sykehus og gjelder hele løpet gjennom LIS2 og LIS3. Den enkelte LIS må i tillegg utarbeide en individuell utdanningsplan i samråd med sin veileder, samt tildeles de aktuelle læringsmålsplaner i Kompetanseportalen (Dossier).

Om utdanningsvirksomheten Sørlandet sykehus HF

Sørlandet sykehus HF er Agders største kompetansebedrift, med over 7000 ansatte fordelt på ulike lokasjoner. SSHF har ansvar for spesialisthelsetjenester innen fysisk og psykisk helse og avhengighetsbehandling. Sykehusene ligger i Arendal, Kristiansand og Flekkefjord. I tillegg har vi distriktspsykiatriske sentre og poliklinikker flere andre steder i Agder. I fjor var det over 550 000 pasientbehandlinger i Sørlandet sykehus.

Om organisering av kirurgiske spesialiteter ved Sørlandet sykehus HF

Det er kirurgiske avdelinger ved både Arendal, Flekkefjord og Kristiansand sykehus, men Flekkefjord sykehus tilbyr ikke utdanning i kirurgiske spesialiteter.

Kirurgisk avdeling Arendal	Avdeling for kirurgiske fag Flekkefjord	Kirurgisk avdeling Kristiansand
Seksjon for gastro- og generell kirurgi Seksjon for urologi Seksjon for plastikkirurgi	Generell kirurgisk seksjon * *p.t. ute av drift grunnet manglende overleger til stede	Seksjon for gastro- og generell kirurgi Seksjon for urologi Seksjon for karkirurgi Seksjon for bryst- og endokrinkirurgi

All malign kolorektalkirurgi er lokalisert til Kristiansand, og fedmekirurgi er lokalisert til Arendal. Kirurgi for malignitet i øvre GI-traktus henvises til OUS. Prostatakraft opereres i Arendal, mens nyrekraft opereres i Kristiansand. Utover dette er i hovedsak funksjonsfordelingen for gastrokirurgi og urologi lik mellom Arendal og Kristiansand. I Flekkefjord har det blitt utført enklere kirurgiske inngrep, i hovedsak cholecystektomi, brokkirurgi, appendektomi, endoskopi og fjerning av hudlesjoner. Noe dagkirurgi, spesielt proktologi fra Kristiansands opptaksområde gjøres i Arendal for å utnytte kapasiteten. I Arendal og Kristiansand utføres robotassistert kirurgi innen urologi, gastrokirurgi og gynekologi. Arendal og Kristiansand har traumemottak. SSF har også hatt traumemottak, men SSK har overtatt denne rollen for SSF. Akutte problemstillinger tilstrebes håndtert i henhold til funksjonsfordeling. Tilstander og traumer som overgår vår kompetanse håndteres i dialog med OUS Ullevål/RH, og overflyttes ved behov.

Kirurgisk avdeling Kristiansand

LIS1 går felles forvakt for kirurgi, ortopedi og øre-nese-hals.

LIS 2 og LIS 3 i gastrokirurgi og andre kirurgiske spesialiteter går generell kirurgisk sekundærvakt med døgkontinuerlig tilstedeværelse og dublering fra kl 12-21 på hverdager, samt kl 8-14 i helg. Døgnet er delt i to,

med vaktbytte kl 15.30 på hverdager og kl 19 i helg. Det er til sammen 13 LIS2-3 fordelt i et erfarent og et uerfarent vaktsjikt.

Overleger går seksjonerte tertiærvakter med tilstedetid til kl 18.

Morgenmøtene er seksjonerte, foruten fredager hvor det er felles morgenmøte/vaktrapport for hele kirurgisk avdeling.

Gastrokirurgisk seksjon Kristiansand

Det er 7 overlegestillinger som alle er besatt ved gastrokirurgisk seksjon i Kristiansand. Disse inngår i en 6-delt gastrokirurgisk tertiærvakt. Det benyttes 6 stuer pr uke i operasjonsavdelingen og ca 20% av pasientene håndteres som dagkirurgi. Noen uker får vi disponere 1-2 ekstra stuer for elektiv kirurgi. I tillegg disponerer vi 1 elektiv stue ved SSA hvor gastrokirurg fra SSK utfører proktologiske inngrep. LIS har poliklinikk en dag i måneden, overleger en gang i uka. Vi samarbeider tett med Senter for kreftbehandling som er lokalisert i Kristiansand, og hver uke avholdes det MDT-møter for gastrointestinale cancersykdommer hvor også leger fra Arendal og Flekkefjord deltar på videolink. LIS deltar også på disse MDT-møtene. Det er også ukentlige tverrfaglige møter for benigne gastrokirurgiske tilstander ved SSK. Ved SSK har vi komplikasjonskasus torsdager og artikkelreferat tirsdager samt siste fredag i måneden gjennomgang av siste måneds operasjoner og komplikasjoner

Gastrokirurgisk seksjon Arendal

Disponerer 8 elektive operasjonsstuer per uke, 4 på sentraloperasjon og 4 dagkirurgisk. Har tilknyttet 6 spesialiststillinger, for øyeblikket 4 faste ansatte. Disse inngår i en 6-delt gastrokirurgisk tertiærvakt. Kristiansand disponerer over en av operasjonstuene i Arendal til proktologiske inngrep. Både overleger og LIS har poliklinikk. Det er ukentlig MDT-møte på SSK med videotilkobling til SSA, der LIS og overleger er oppmuntret til å delta.

Det er ukentlig seksjonsundervisning på komplikasjoner og artikkelgjennomgang, som dekkes av LIS og overleger i tillegg til kirurgisk fellesundervisning.

Om utdanningsløpet

LIS2-3 i gastrokirurgi vil få en bred erfaring ved Sørlandet Sykehus.

Hele utdanningens del 2 (LIS2) kan tas i både Arendal og Kristiansand. For utdanningens del 3 (LIS3) er det enkelte læringsmål som kun kan gjennomføres ved SSK eller SSA eller vil måtte gjennomføres ved OUS. Videre er det enkelte læringsmål i utdanningens del 3 som ikke kan oppnås ved SSHF. For dette har vi etablert samarbeidsavtaler/rotasjonsordninger med OUS.

- Samarbeidsavtale med OUS for 18 mnd.

Anbefalt utdanningsløp, kan individualiseres

	Avdeling/HF	Tid	Læringsmål	
LIS2	Kir. avd. Arendal/ Kir. avd. Kristiansand Intern rotasjon, anbefalt 12-18 mnd gastro og 12 mnd på øvrige seksjoner	2-3 år	Felles kirurgiske læringsmål, del 2 Felles kompetansemål	Minimum 5 år, ofte trengs lenger tid
LIS3	Gastro. seksjon Arendal/ Gastro. seksjon Kristiansand	2-3 år	Gastrokirurgiske læringsmål, del 3 Felles kompetansemål	
Gjennomstrømnings- stilling for LIS3	Gastro avdeling OUS/ 12-15 mnd Ullevål, 3-6 mnd Rikshospitalet	1,5 år	Gastrokirurgiske læringsmål, del 3	

Introduksjon av nye LIS

Nye LIS ved kirurgisk avdeling i Arendal eller Kristiansand får et introforløp tilpasset tidligere kompetanse hvor de settes inn i avdelingens arbeidsgang med spesielt fokus på akuttkirurgi. Begge avdelinger har egne opplæringsplaner for nye LIS som foreligger som egne kompetanseplaner i Kompetanseportalen (Dossier). Disse inneholder bl.a. kompetansemål og prosedyrer som må være oppnådd før man kan gå selvstendig vakt. Dersom man kommer rett fra LIS1, tar det som regel 2-3 mnd. å bli klar for selvstendig sekundærvakt i Arendal. Dersom man kommer rett fra LIS1 til Kristiansand hvor det er to vaktstjikt, kan man gå selvstendige vakter i det uerfarne sjiktet etter kort tids opplæring, ettersom man alltid vil ha en mer erfaren LIS tilgjengelig på sykehuset, mens det kan ta 4-6 mnd. før man vurderes kompetent til selvstendige vakter i erfarent sjikt. Videre vil det også være spesifikk opplæring til de ulike oppgavene utover vakt, som supervisjon ved visitt og poliklinikk, tilpasset tidligere kompetanse.

Nye LIS får tildelt veileder ved oppstart og første veiledningssamtale skal avholdes innen 3 uker etter oppstart hvor det skal utarbeides en individuell utdanningsplan.

Avdelingsleder vil tildele nødvendige læringsmålsplaner og kompetanseplaner i Kompetanseportalen.

Internundervisning gastrokirurgisk seksjon

Kristiansand:

Tirsdag: 30 min artikkelreferat og torsdag: 30 min komplikasjonsgjennomgang. Fredag: 90 minutter felles for kirurgisk avdeling. En fredag i måneden er det 45min traumemøte med gjennomgang av siste måneds traumer. Inntil nylig har det hver onsdag vært 30 min fellesundervisning for alle leger på sykehuset. Denne ordningen er under evaluering grunnet effektivisering av driften ved sykehuset. I Kristiansand er det en fredag i måneden «BEST- øvelse» for øvelse på mottak av traumepasienter i akuttmottak hvor LIS er de aktive deltakerne og supervisjon/fasilitator er gastrokirurg. En fredag i måneden er det seksjonsvis undervisning hvor det ved gastrokirurgisk seksjon er gjennomgang av siste månedens komplikasjoner (MM-møte).

Arendal:

Mandag: 30 minutter for hele sykehuset

Fredag: 30 minutter seksjonsvis. Deretter 60 min felles for kirurgisk avdeling. Én fredag i måneden er det traumemøte.

Undervisningen skjer etter utarbeidet plan og er læringsmålsbasert og bidrar til dekning av læringsmål i både del 2, del 3 og FKM.

Simulering, ferdighetstrening og kurs

Det legges til rette for at LIS kan dra på nasjonalt anbefalte kurs i del 2 og del 3, og LIS kan forvente å få fri 5 dager per halvår til kurs. Ev. vakter gjøres da vakante. Sørlandet sykehus HF arrangerer også selv Basic Surgical Skills-kurs i Arendal, som ledd i nasjonal kursportefølje med deltakere fra hele landet. Kurset holdes av gastrokirurg ved SSK i samarbeid med kirurger fra SSA samt landet for øvrig.

Kristiansand: Traumeøvelse ca. hver 3. fredag. Prosedyretrening på kadaver tilstrebes halvårlig, med øvelse på for eksempel nødlaparotomi og nødthoracotomi samt disseksjon i mediastinum. 1-2 ganger pr år har vi prosedyretrening på preparat (for eksempel nødcricoidotomi på sauehals). Videre er det enkelte ganger deler av internundervisningen erstattes av simuleringer, som for eksempel innlegging av thoraxdren. Avdelingen har én D-boks samt diverse suturøvningsutstyr som er fritt tilgjengelig for LIS. Det forventes egentrening.

Arendal: Traumeøvelse en gang pr mnd. Avdelingen har et Mini-Invasivt Senter (MIS) med tre D-bokser og en laparoskopisimulator samt diverse annet utstyr som er fritt tilgjengelig for LIS. Alle nye LIS får introduksjonsprogram på Mini-invasivt senter. Det forventes egentrening. Vi gjennomfører felles stasjonstrening 1-2 ganger per år (for eksempel laparoskopisk suturtrening på dyretarm). Enkelte ganger erstattes internundervisning med simulering, som for eksempel katetertrening.

Forskning

Kristiansand: Det tilstrebes at LIS i SSHF kan presentere et arbeid på kirurgisk høstmøte. Det vil legges til rette for at LIS som ønsker å delta i forskning får mulighet til det. Per i dag er det en overlege på urologisk seksjon som har PhD, samt en overlege karkirurgisk seksjon som nettopp har fullført et PhD-løp i avdelingen. Flere LIS 2 og 3 ved SSK er aktive i kvalitetssikringsarbeid og presentasjon av dette enten internt eller på høstmøtet, og LIS inviteres og inkluderes aktivt i internt kvalitetsarbeid og registreringer. Det presenteres ukentlig artikler i internundervisning, med diskusjon om metode. Det oppmuntres også til å presentere kvalitets- og registreringsmateriale i form av artikler.

Arendal: Det forventes at LIS i løpet av sitt spesialiseringsløp presenterer på kirurgisk høstmøte. Utdanningskandidatene stimuleres til og skal gjennomføre kvalitetsregistrerings-prosjekt og fremføre dette på nasjonale eller internasjonale konferanser/møter. Avdelingen har bidratt i flere doktorgradsprosjekter, og det

er 1 overlege med PhD på avdelingen. I sin individuelle utdanningsplan skal LIS sette opp minst 2 av kursene som tilbys i regi av medisinsk bibliotek, vedr litteratursøk, EndNote mm. Det presenteres ukentlig artikler i internundervisning, med diskusjon om metode.

Foretaket tilbyr også et kurs i Forskningsforståelse, kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet, hvor deltagerne får hjelp til gjennomføring av prosjektoppgave «Kunnskap og forbedring». Alle LIS skal delta her, og samarbeider da med seksjonen om å finne egnet oppgave. I kurset medvirker både fagdirektør, forskningssjef, kvalitetssjef, bibliotekar mm.

Felles kompetansemål (FKM)

Det er laget en felles plan for felles kompetansemål for alle LIS i SSHF. Dels dekkes FKM av lokale kurs, dels av sentrale kurs, dels av e-læringskurs og dels i klinikken/seksjonen/ internundervisning/egenlæring. Veiledere oppfordres også på veiledningskurs til å også ta opp FKM i veiledning. I SSHFs individuelle utdanningsplan som skal oppdateres hvert halvår, er det et eget punkt om FKM.

De lokale kursene er utarbeidet av representanter fra biblioteket, lærings og mestringscenteret, fagenheten og forskningsenheten. Kursene kjøres årlig. Bl.a. nevnes hhv PedKom2 og PedKom3 som bl.a. tar opp kommunikasjon og etikk, veiledningskurs for LIS og overleger, det ovennevnte kurset i forskningsforståelse, flere kurs fra biblioteket om kunnskapskilder mm.

Noen avdelinger, Kirurgisk avdeling Kristiansand inkludert, arrangerer også gruppeveiledning hvor temaer fra FKM tas opp.

Organisering av supervisjon på den enkelte avdeling/seksjon

Supervisjon tilpasses kompetanse.

I vakt samarbeid har man følgevakter med direkte supervisjon av alt vaktarbeid inntil man vurderes selvstendig, se Introduksjon av nye LIS. Etter dette er fortsatt tertiærvakter tilgjengelig per telefon og med ev. uttrykning. Ved traumer ved SSA tilkalles alltid gastrokirurgisk tertiærvakt som har rollen som teamleder. Ved SSK har vi erfarne LIS som håndterer denne rollen og grenspesialitet kontaktes ved behov.

I alle avdelingenes seksjoner er det alltid felles previsit med overleger og LIS uavhengig av LIS' erfaring. I starten går LIS hele visitten sammen med overlege eller mer erfaren LIS, etter hvert kan LIS gå visitt alene, med overlege tilgjengelig for konferering. Ved gastrokirurgisk avdeling SSK er det også ettermiddagsvisit/vaktrapport hver dag kl 15:15. Ved SSA gjennomgås visitten med postansvarlig overlege på ettermiddagen før vaktskifte.

Poliklinikk gjennomføres i oppstartsfasen sammen med mer erfaren LIS/overlege, og når man så starter med selvstendig poliklinikk er pasientene tilpasset med enklere problemstillinger og lengre tid per pasient. Det tilstrebes at LIS har poliklinikk vegg i vegg med overlege for lett tilgjengelig supervisjon.

Under operasjon er det svært tett supervisjon med klassisk mester-svenn-læring. Vi tilstreber at LIS og overlege går gjennom inngrepet før og etter operasjon mtp. forventningsavklaring og evaluering. Ottawa-skår brukes ved SSK, især før man rykker opp til det erfarne LIS-sjiktet i vakt sammenheng. Ved økende erfaring tilstreber vi også at to LIS kan operere sammen, mens overlege kan supervisere mindre aktivt, evt være tilgjengelig.

Veiledning, faglig utvikling, evaluering og individuell utdanningsplan

Alle LIS tildeles en veileder ved oppstart og første veiledningstime skal avholdes innen 3 uker, hvor det bl.a. skal utarbeides en individuell utdanningsplan. Denne skal så evalueres og oppdateres hvert halvår og skal både inneholde fokusområder for den nærmeste tiden, samt en langsiktig plan for hele utdanningsløpet. Planen skal også signeres av leder. Både læringsmål fra del 2, del 3 og FKM inngår her.

LIS2 kan ha veileder som er spesialist i en hvilken som helst kirurgisk spesialitet, LIS3 skal ha veileder som er spesialist i gastrokirurgi. Så snart en ny LIS bestemmer seg for gastrokirurgi, tilstreber vi å tildele gastrokirurg som veileder.

Det skal avholdes veiledningssamtaler jevnlig, helst månedlig.

(Halv)årlig gjennomføres evalueringskollegium hvor veileder er obligatorisk deltager, sammen med øvrige overleger og ev. andre. Her evalueres LIS etter på forhånd definerte punkter, inkl. læringsmål, som så veileder tar med seg til samtale med sin kandidat.

Det avholdes (halv)årlig veiledningskurs for veiledere, og avdelingene tilrettelegger for at veiledere deltar her.

LIS sender læringsaktiviteter til godkjenning hos veileder, supervisor, evalueringskollegium, eller ev. egenregistrering i Kompetanseportalen. Når alle læringsaktiviteter er gjennomført, sender LIS hele læringsmålet til godkjenning hos sin nærmeste leder, som ev. innhenter beslutningsstøtte hos veileder/evalueringskollegium.

Veileder og LIS skal ta opp progresjonen i læringsmål og individuell utdanningsplan i veiledningssamtaler, minst to ganger i året ifm. oppdatering av den individuelle utdanningsplanen.

LIS får studiedager/tid til faglig fordypning iht. tariffavtale (for SSHF gjelder gjennomsnitt 4 timer i uka). I Kristiansand er studiedagene organisert som enkeltdager. I Arendal er de organisert som sammenhengende dager. LIS kan også forvente å få 5 kursdager i halvåret.

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

Hhv. Kirurgisk avdeling Arendal og Kirurgisk avdeling Kristiansand har hvert sitt utdanningsutvalg for egen avdeling, med representanter fra alle spesialitetene i avdelingen, samt avdelingsleder, og både overleger og LIS. Her tas bl.a. opp temaer knyttet til utdanningens del 2, opplæring av nye LIS, rotasjoner mellom seksjoner, antall LIS i avdeling/seksjon, nyansettelser, ansvarsfordeling av utdanningsoppgaver, organisering av evalueringskollegium, hvordan bedre tilrettelegge for læringsaktiviteter, veiledning og supervisjon mm.

Tillitsvalgte

Det er plasstillitsvalg, klinikktillitsvalgt og foretakstillitsvalgt for leger i spesialisering ved SSHF. Navn og kontaktinfo til aktuelle tillitsvalgte for LIS2-3 innenfor kirurgiske fag kan til enhver tid fås hos leder på avdeling/seksjon.

Kontakt

For spørsmål om spesialistutdanningen i gastrokirurgi ved Sørlandet sykehus HF, ta kontakt med:

Espen Johnsen

Utdanningsansvarlig overlege for gastrokirurgi ved SSHF

Gastro-/generellkirurg ved Sørlandet sykehus HF Kristiansand